

Ο Ν Ο Υ Μ Α Σ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ
ΠΟΛΙΤΙΚΗ - ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ - ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

Ένας λαός θρύνεται ήμα
δειξή πώς δε φοβήται την
αλήθεια—ΓΥΧΑΡΗΣ.

Κάθε γλώσσα έχει τους φυ-
σικούς της κανόνες.
ΒΗΛΑΡΑΣ

ΧΡΟΝΙΑ ΣΤ * ΑΘΗΝΑ, ΚΥΡΙΑΚΗ 14 ΤΟΥ ΔΕΚΕΜΒΡΗ 1908 * ΓΡΑΦΕΙΑ: ΔΡΟΜΟΣ ΖΗΝΩΝΗ ΑΡΙΘ. 2 * ΑΡΙΘΜΟΣ 322

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

- N. ΠΟΥΛΗΜΕΝΟΣ. Η Έλλας και ο Κοινωνισμός.— Κοινωνιστικά χαρίσματα στην Ελλάδα.
- ΓΙΑΝΝΗΣ ΠΕΡΓΙΑΛΙΤΗΣ. Από την Αινειάδα (Βι-
βλίο Β').
- Ο ΚΡΙΤΙΚΟΣ ΤΟΥ ΝΟΥΜΑ. Τέχνη και Δημοσιο-
γραφία.
- ΡΗΓΑΣ ΓΚΟΛΦΗΣ. Ο Γήφυρος (δρβμκ). I
- ΑΜΑΡΥΛΛΙΔΑ. Η τραγουδίστρια.
- K** Από τον Έξω κόσμο—Η Τέχνη και η Επι-
στήμη.
- ΠΟΙΗΜΑΤΑ. Ν. Σαντορινιάς.
- ΠΑΡΑΓΡΑΦΑΚΙΑ — Ο,ΤΙ ΘΕΛΕΤΕ — Ο ΞΕΝΟΣ
ΤΥΠΟΣ.

ΤΕΧΝΗ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΑ

Γράφοντας άλλοτες απ' αυτές τις στήλες («Νου-
μας» 287) για την παράσταση της «Θεοδώρας»
του κ. Γεωκόπουλου από τη σκηνή του Βασιλικού
Θεάτρου, σημειώσαμε ανάμεσα στ' άλλα και πως
στον τόπο μας τέχνη και δημοσιογραφία έχουν
άνκαυτευτεί σε τέτοιο βαθμό, που να παίρνουν οι
πολλοί τη μία για την άλλη,

Το θέμα αυτό, αξίζει να το ψάξουμε κάπως
πλατύτερα, γιατί θα μας δώσει μερικά ουσιαστικά
και άλαθευτα συμπεράσματα, που θα μας χρησι-
μέψουν κατόπι, όταν θα ζητάζουμε άλλα θέματα
της θεατρικής μας κριτικής.

Στον τόπο μας ένας νέος που έχει μια όρμη
μικρή ή μεγάλη, ένα τκλίντο, να πούμε, στο μετα-
χείρισμα της πέννας, όσο καλοσυνείδητος κι αν είναι
—φτάνει μονάχα να μην κινή μέσα του ή φλόγα
της αληθινής Τέχνης—θα κωσταλάξει στο εύκο-
λότερο είδος, στο είδος που έχει την πιο μεγάλη σε
μας πέραση, στη δημοσιογραφία.

Ο δρόμος που φέρνει αυτού, σ' άλλους στέκεται,
ίσως, κατάστος, σ' άλλους με πολλά τσακίσματα,
με πολλούς ανθρώπους και κατήφορους. Περισσό-
τεροι είναι οι δεύτεροι, που πριν φτάσουν στο τελειω-
τικό σημάδι του δρόμου τους, περνάνε πρώτα από
τα λημέρια της φιλολογίας, με όλο το πλάτος της
λέξης. Το καθημερινό ξεζούμισμα της επαγγελματι-
κής τους ανάγκης, αντί να τους λιγοστήσει τη γρα-
μική φόρα που έχουν πάρει, ίσα ίσα τους ξανάβει
το πάθος της γραφομανίας σε τέτοιο σημείο, που
τα πλαταιά λειβάδια της ημερίδας δεν τους είναι
άρκετά, κι' ζητάνε να πιάσουν και να γιομίσουν
με την πένα τους όλο τον κόσμο, γης και ούρανο.

Τότε; Ξαναθυμούνται την παλιά τους αγαπη-
τική, την Τέχνη, και ταιριάζουν μαζί της καινού-
ριους έρωτες, με πάντα ψίμμους κι άχαρους, έ-
ρωτες γεροντικούς, γιατί η ψυχή τους γέρασε πιά,
κι' η φλόγα τους έσβυε.

Το φυσικό συμπέρασμα θα είτανε για τα έργα
αυτά της ψίμμης Τέχνης, ή άποτυχία. Μα αυτό δε
γίνεται, τουλάχιστο πάντα. Μάλιστα πολλά, τα
περισσότερα ίσως τέτοια έργα, δείχνουν μια κο-
σμική επιτυχία όσο περίεργη τόσο και φυσική. Γιατί
το κοινό μας άπλαστο καθώς είναι και άφιλόλογο
κι άσυνείηστο στην άψηλή συγκίνηση των τρανών
έργων, κακοδρομισμένο τυφλό και προληπτικό, έτοιμο
είναι ν' άρπάξει την πρώτη θαυμαστική φωνή και
ψευτόβαθη ρεκλάμα του Τύπου, και να τή χάψη
άξέταστα και αγαθώτατα.

Οι δημοσιογράφοι τεχνίτες, έχουν στα χέρια
τους τους δημοσιογράφους ρεκλαμαρίστες. Κάποτε
μάλιστα συναπαντιούνται κι' οι δυο ιδιότητες στο
ίδιο πρόσωπο. Κ' έτσι το έθνος δημιουργεί φαινομε-
νικά, τους ξεχωριστούς του ανθρώπους του Λόγου,
καθισμένο και ξαπλωμένο πάνω σε άτέλειωτα φύλλα
ήφημερίδων. Άδιάφορο αν δεν τους διαβάσει όλο-
τελα.

Έτσι λοιπόν ύστερα από το δάσκαλο, καινού-
ρια τυραννία προβάλλει στη λευτερωμένη Έλλάδα,
ή τυραννία της δημοσιογραφίας. Της δημοσιογρα-
φίας στην Τέχνη.

Μ' αυτά τα λόγια δε θέλουμε να χτυπήσουμε
το μεγάλο δώρο της ξυπνησμένης ανθρωπότητας, τον
Τύπο. Ξέρουμε καλά πως ή Δημοσιογραφία όταν
στέκεται στο θρόνο που της αξίζει, σκορπάει φως,
δίνει ζωή, χτυπάει τη σκλαβιά, πλάθει λαούς. Ο-
μως στον τόπο μας και στις μέρες μας ή δημοσιο-
γραφία πνίγει το φως, πνίγει τη ζωή, δημιουργεί
τη σκλαβιά, πλανάζει το λαό.

Ο δημοσιογράφος στέκεται άσυγκίνητος, γιατί
δεν ξέρει και δεν έμαθε να ξέρη, τί θα πη σεβασμός
στην άλλοτινή εργασία. Η επιπόλαιη δική του
εργασία του δίνει το μέτρο. Και κάθε αληθινός
τεχνίτης που θα φανερωθή περνάει άπαρατήρητος
και άγνωστος, αν δε χτυπηθή κατακέφαλα.

Κ' επειδή σε άχάριστο χώμα δε φυτρώνουν
μήτε τα ταπεινότερα λουλούδια, να ο λόγος που
στην πατρίδα μας σήμερα ή Τέχνη δεν κατέθηκε
άκόμα.

Στο άσκαρτο κι' άκαλλιέργητο χώμα ρίχνει το
σπόρο της ή δημοσιογραφία. Ο σπόρος πιάνει, μα

τα κλαράκια που φυτρώνουν είναι ψόφια κι' αδύ-
ναμα.

Το δήγημα, το ρομάντζο, το θέατρο, την ψευ-
τοποίηση, σκεδόν άποκλειστικά τα νέμεται ή δη-
μοσιογραφία. Τα σύνορα τέχνης και δημοσιογραφίας
συγχίζονται άπελπιστικά. Παράδειγμα ή «Έται-
ρεία των δραματικών συγγραφέων.» Ά ρίζουμε ένα
βλέμμα στον κατάλογο των μελών της θα μας κάνει
έντύπωση ή πλημμύρα των δημοσιογραφικών όνο-
μάτων. Κι' αν ξεχωρίσουμε δυο τρεις που δεν τους
άγκάλιασε ή επαγγελματική δημοσιογραφία, ξέ-
ροντας το έργο τους δίκια θα συλλογιστούμε πως
τους ρούφηξε το δημοσιογραφικό πνεύμα.

Το δημοσιογραφικό πνεύμα πνίγει σήμερα τέχνη
και κοινωνία. Να παίρνεις τα πράγματα πάντα από
την επιπόλαιη και ανάβαθη τους μεριά, να μη σε-
βασαι τίποτα το αληθινά άξιόσεβαστο, να γελάς
χοντρά και να κοροϊδεύεις άστόχαστα κάθε τι που
δεν μπορείς να καταλάβεις, τα φαινόμενα να σε τα-
ράζουν και τα πράγματα να σ' άφίνουν άσυγκίνητο, να
μη σε έμπνεί καμμιά Ίδέα και να μη βλέπεις κα-
νένα σκοπό, να γυρίζουν οι στοχαμοί σου σύφωνα με
τον άγίρα που φυσάει, να έχης γνώμη για όλα και
να μη έχης γνώση για κανένα, να κρίνης να επι-
κρίνης, να χτυπάς, να ρεκλαμαρής σύφωνα με τις
προσωπικές σου γνωριμιές και τα ιδιωτικά σου συ-
φέροντα, τ' άψηλά να τρομάζης και τα ταπεινά ν'
άγκαλιάζης σηκώνοντάς τα στα ούρανια, να κολα-
κεύης να γλύφης και να σκύβης μπροστά σε κάθε
ανάξια χουσοφορεμένη προσωπικότητα, και πάντα
να σωπαίνης εκεί που πρέπει να φωνάζης με όλη
σου τη δύναμη. Να! ποιά είναι το δημοσιογραφικό
πνεύμα που φυσάει απ' όλες τις μεριές σήμερα.

Ταιριασέ το αυτό το πνεύμα στην Τέχνη κι
έχεις τέλεια την εικόνα της σημερινής μας έπιστη-
μης και άγνωρισμένης φιλολογίας.

Την αιτία της τέτοιας άνωμαλίας πρέπει να
τη ζητήσουμε άλλου. Όξω από τους κύκλους της
δημοσιογραφίας. Γιατί όπως κάθε κλάδος της κοι-
νωνικής μας και πνευματικής μας ζωής δε βρίσκε-
ται σε ίσοροπία, έτσι και ο κλάδος της ημεριδο-
γραφίας.

Η έλλειψη μιας ήθικής από την Πολιτεία
πρός την Πολιτεία, ή κακή γενική άνατροφή της
κοινωνίας, ή πολιτική της άδικίας από το Κράτος
πρός τα άτομα, δημιούργησαν ένα άέξυ μολεμένο
που μέσα του το άγνό λουλούδι της Τέχνης δε μπο